

Forenklet veileder til parter uten advokat

Allmenprosess

Dette er en forenklet veiledning for parter som fører større saker i Moss tingrett uten bistand fra advokat.

Dokumentet inneholder lenker til mer utfyllende informasjon på [domstol.no](https://www.domstol.no).

Veilederen gir en kort oversikt over saksgangen i tingretten.

Forsøk å løse konflikten

- Du har en plikt til å forsøke å løse saken selv før du går til domstolen. Du bør derfor varsle motparten skriftlig før du reiser sak i tingretten. Varslet bør opplyse om det krav som kan bli fremmet, og grunnlaget for det.
- Før saken sendes til tingretten, kan du være forpliktet til å prøve saken for andre organer, for eksempel forliksrådet. Dette gjelder særlig i saker som gjelder summer under 125 000 kroner.
- I flere saker kan [Konfliktrådet](#) være et godt alternativ, og tjenesten er gratis. Dette gjelder særlig hvis partene skal omgås etter at konflikten er avgjort.

Forberedelse

- Det er viktig å vite hva rettslig behandling innebærer før du fremmer en sak for domstolen uten hjelp fra advokat. I saker som er kompliserte, omfattende eller involverer sterke følelser, anbefaler domstolene at en advokat representerer partene.
- Alle saker innebærer en risiko for å tape, og den som taper blir vanligvis også dømt til å betale motpartens sakskostnader. Dermed må du vurdere behovet for å slippe advokatutgifter opp mot risikoen for å tape saken og i tillegg måtte betale saksomkostningene.

Stevning

- En sak reises ved å sende inn en stevning til tingretten. En stevning er et formelt dokument som leveres til retten som skal behandle saken.
- Her kan du finne mer om hvordan en [stevning ser ut](#) og hva den skal [inneholde](#). Husk å legge ved bevisene som du vil presentere for retten og motparten.
- Hvis du ikke har advokat, vil tingretten kreve at du betaler et gebyr før saken behandles. Se gebyrsatsene [her](#).

Frist

- Domstolen mottar stevningen. Domstolen sender stevningen til motparten med frist til å svare med et «tilsvar».
- Fristen er normalt tre uker, men dommeren kan fastsette en annen frist.

Tilsvar

- Saksøkte sender inn sitt tilsvar. Et tilsvar bør gi uttrykk for saksøktes syn på det som står i stevningen. Det bør vedlegges de bevis saksøkte vil presentere i retten og for motparten.
- Se mer om hvordan [et tilsvar ser ut](#) og hva et tilsvar bør [inneholde](#).

Planlegging

- Etter at fristen for tilsvar har gått ut, planlegger domstolen videre saksgang.
- I noen saker innkaller domstolen partene til planmøte. Det er et møte for å planlegge saksgangen i saken. Du mottar et brev med punkter som skal diskuteres. Planmøtet holdes som regel over telefon.

Frist for å fremlegge bevis

- Retten setter en frist for å legge frem nye bevis, vanligvis 2 uker før rettsmøtet.
- De bevisene du bruker i saken din, må sendes til domstolen og motparten innen fristen.
- Retten vil som regel kreve at partene inngir et sluttinnlegg før hovedforhandlingen. Et sluttinnlegg er en kort oppsummering av sakens fakta, reglene som påberopes, påstand og de bevis som vil bli ført

Rettsmekling

- Domstolen tilbyr rettsmekling. Dette kan avtales i planmøte, og det bør skrives i stevning og tilsvar at partene ønsker rettsmekling.
- I rettsmekling møtes partene i domstolen. Partene får hjelp av en dommer til å forhandle for å bli enige om en løsning av saken.
- Hvis partene blir enige om en løsning, avsluttes saken etter rettsmeklingen.

Hovedforhandling

- Partene møter i tingretten og presenterer saken sin for en dommer.
- Husk å forbered deg godt før du møter i retten. [Les mer](#) om hvordan hovedforhandlingen gjennomføres, hvordan du skal fremlegge saken din og skikk og bruk i retten før du møter. Dommeren forventer at du møter godt forberedt. Dommeren vil avgjøre saken basert på det som fremlegges i hovedforhandlingen.
- Det er ikke anledning til å sende inn nye bevis etter hovedforhandlingen.

Dom

- Etter tvisteloven skal dom som hovedregel avsies innen 14 dager etter at hovedforhandlingen er avsluttet.